

Ramazanınız Mübarek Olsun

– MehmetALİ · 31 Temmuz 2011

Günümüzde her Ramazan Ayı'na girişte dünyanın dört bir yanında yoksullara projektör tutan yazılar kaleme alınır. Elbette komşusu aç yatarken tok yatmanın bir manası olmaz, geleneğimizde. Umarız ki bu ayda gaye midenin tıka basa doldurulması değildir, esas amaç. Biz Diyarbakır'da Ramazanları ele aldık bu çalışmamızda. Dünyada olana bitene yabancı kalmadık, kalmamız da mümkün değildir.

Birçok ülkede kitlesel olarak insanlığı yakıp kavuran, bitiren açlık ve susuzluk, hastalıklar bulunmaktadır. Elimizden gelen bunu dile getirmektir, kalemimizle ifade etmektir.

Bu alanda maddî yardımda bulunanların da takdire şayan çalışmalarına duacı olduğumuzu belirtelim. Hayatı maddî açıdan şekillendirenlerin, manevî alanda da insanlığa yardım eli uzatmalarını bekliyoruz. Üzüleceğimiz husus, oruç tutmayanların Ramazan Ayı için yazdığı yazılardır, Ramazan sonrası eski Ramazan aylarına dair anlatacaklarıdır, Direklerarası hatıralarıdır. Oruç tutan büyükbabaları ve anneannelerinin hazırladıkları bayram yemeklerini allandıra ballandıra anlatmalarıdır. Adeta Oruç bu toprakları terk etmiş ve bunu anlatmak, kendilerinin birinci vazifesi imiş gibi. Adeta bu ülke demirperdedir ve bunlar demirperde ülkesinden, ülkelerinden bize iltica etmiş ve biz kendilerine çocuklarının nasıl geçtiğine dair sorular soruyormuşuz gibi hissediyoruz, anlatılanlar karşısında. Aslında anlatılacak çok şey vardır da yeri bu yazı olmamalıdır. Nihayetinde herkesi kardeş bilen bir inanca sahibiz ve kimsenin hakkını ve hukukunu çiğnemeye inancımız müsaade etmez. Bu sebeple ayı oruçsuz geçirenlerin oruç tutanlara dair bir ifade sahibi olduklarına dair kendilerinin söz hakkına sahip olmadıklarını belirtmek istiyoruz. Yine de kendileri, hak ve hukuk tanımayacaktır.

Bu Ramazan Ayı'nın colasız içeceklerle ve salamsız sosissiz, sucuksuz geçmesini, aç olanların halinden tokların anlamasını istiyoruz.

Diyarbakır ve Ramazan Ayları

Camiî Kebîr avlusunda bir ikinci vaktidir, gölgeye sığınmış ömür sermayesi azalan insanlar ve konuştukları Şehr-i Ramazan'dır. Herkes bir şeyler anlatır durur, tartışır aralarında. Daha küçüktüm, belki babamın Ulu Camiîde ilk kıldığı namazdı, gelişimizle. On bir yaşındayım, okula hazırlık amaçlı gelinen şehre bir de gelen ezanın sesi eklenince vakit namazına giden babamın ardından avluda bekleme... Ramazan için çoğu görüş belirtir durur. Biri hazirandan hazirana otuz üç seneden bahsederken öbürü iki uzun gündüze dayanan Ramazan yaşadığını söyleyip duruyor. Üçüncüsüne ömrünün yetip yetmeyeceği meçhul.

Aradan geçen zaman dilimi otuz beşi buldu, yıl olarak. Ben de ikincisini yaşamaktayım kuşkusuz bu Ramazanın en uzun günlerinin.

Siyah beyaz televizyon kanalı olan TRT'de her Ramazan Gecesi'nde geçmişe yönelik hatıralar anlatılır, meddah ve kantolar olmazın olmazıydı. Oruç tutmayan kimileri babaannelerinin sahurlarından bahseder, iftar sofralarını nasıl süslediklerini anlatır, dururdu. Direklerarası eğlenceleri özleyen kimileri komşuları arasında yemek alışverişinden bahseder, dururdu.

Diyarbakır'da Ramazan'ı anlatırken geçmişî yaşamasak bile yaşlılarımızdan dinlediğimiz kadarıyla hayat normal akışında devam edermiş. Bu gün nasılsa aynı şekilde geçen hayatta yine varlıklı olanların sofraları zengindir. Yoksul insanımızın sofrası fakir olsa bile hala gönlü zengin olmaya devam etmektedir. Elinde sigarası, önünde çayı ile babasının kendisini küçükken götürdüğü teravih namazlarını anlatan bir Diyarbakır Sevdalısı, "Gayr-i Müslimler, dışarıda yemez ve içmezdi. Hiçbir zaman oruçlu olanların yanında bir şeyi ellerine almazdı. Bir gün komşumuzun oğlu Gabriel, elinde ekmekle dışarı çıkınca annesi Mary kendisini azarladı, kendisine kızdı, sokaktan içeri aldı."

Ben bu anlatılara hayran kalan biriyim, gerçekten de söylenen doğrudur. Karşımda duran şahsa "Anlattığın ne derecede güzel!.. Ben bu insanlara hayranım; sanatlarına, esnafıklarına... Fakat bilirsin ki ben oruçluyum, karşımda senin kalkıp çay içmen ve sigara tüllendirmen ne derecede yakışık kalır?" diyorum. Bir gayr-ı Müslim kadar olmayan bu şahsın kalkıp, "Ben Allah'tan saklamıyorum, senden mi saklayacağım?" savunmasına girişmesi, benim gözümde küçülüp yok olduğunun resmi oluyor. Diyarbakır'da Ramazanları yaşamak, manevî havanın solunması, güzel bir durum. Eskinin hayır sahipleri, şimdi açılan iftar çadırlarına destek vermektedir. Hayırseverler, sıcak iftar yemekleri için birçok hazır yemek firmaları ile anlaşmalar yapar.

Diyarbakır'da Ramazan'ın içine gireceğimiz günler oldukça yaklaştı. Belki bu makaleyi okuyan okur, bir şeyler bulmak isteyecek, düne dair. Kimi yazarların yemeklerin tadını anlata anlata bitiremediğini, sofradan sofraya konuk olmak için ellerinde liste tuttıklarını biliyoruz. Oruç tutmayan kimilerinin bile iftar yemeği sunduğuna şahit olan biri olarak, bazılarının siyasî yelpazede verilen iftarların abonesi olduğunu bilmekteyiz.

Ramazan bir nefsin tezkiyesidir, nefsin terbiye edildiği aydır, ruhî bir ibadet olmaktan öte bedenî bir ibadettir. Bu ayda yoksulun, fakirin gözetilmesi esastır. Sadece bu ayda değil, Ramazanla başlayan bu güzelliğin devamının insanlarda gelenek oluşturması gerekir. Dilin, bedeninin, ruhun kötülüklerden arındırılmasıdır.

Sıcak bir tas çorbanın saray ziyafetlerine değiştirilmemesi gereken bu ayda, varlıklı olanın nefesine esarete baş kaldırmasıdır, yoksulun hatırlanmasıdır, zenginle fakirin aynı sofrada oturmasıdır. Aynı safta namaza duranların aynı sofrada bulunmamasının sebepleri sorgulanmadığı zaman Ramazan'da oruç tutmanın sadece şeklen yerine getirildiği söylenebilir.

Ramazan Ayları, Diyarbakır'de nasıl geçirdi? Eskiden kiraathaneler vardı, her akşam namaz sonrası cenk kitapları okuyanlar vardı, sohbetler vardı, minarelerden sahura yakın okunan kasideler vardı, naatlar vardı, birbiriyle rekabet edencesine ses güzelliklerini ortaya güzel eselerle ortaya koyanlar beraberinde komşu ziyaretleri vardı.

Camiilerde okunan hatimler, edilen dualar, teravih namazının ortasında ya da sonunda sunulan ikramlar vardı. Meyan şerbetini sundukları tasların zerafetiyle birleşen ikram ile teşekkür vardı, hayrın kabul edilme isteği vardı.

Neler yoktu ki geçmişte yaşanan oruçlu günlerde?.. Biz, bunlara kapı aralayabildik ise yaşamının da gerekli olduğunu ifade ediyoruz.

Yoksa bu yazıda Ramazan Pidesi mi anlatılacaktı, Nuriye Tatlısı mı, Güllaç mı? Fırınlarda sıraya girmiş tava sahipleri mi? Yoksulluğun diz boyu olduğu ortamda her varlıklı yoksul ama dik duruşlu, el açmayan

insan misali bir hafta oruç tutsa bizim şehrimizde ne yoksul kalır ne avuç açacak kadar yardıma muhtaç...

Nefsin esaretine kapı aralayan gönül, peşine düştüğü mevkiî, makam, ihtiras ve dünya malı için harcadığı çabayı, bulabildiği ekmek ve suyla oruç tutanlar için de harcasaydı, merhametten yoksun gönüller katlaşmaktan kurtulur, yumuşardı. Nefsini tanımayanın, bilmeyenin Rabbini da tanımadığı aşikârdır. Bu sebeple bu sayfada bana ayrılmış "Eski Ramazanlar" yerine bu düşüncelerimi kaleme aldım. Gücü yetenlerin bereketin eksik olmadığı sofralarda yemeklerini etraflarındaki yoksul ailelerle paylaşmaya davet ediyorum.

Bilir misiniz ki Halil İbrahim Peygamber, misafiri olmadıkça sofraya oturmazdı, çoğu zaman misafir gelinceye kadar yemeğe başlamazdı. Gelin iftar sofralarınızda bu geleneği yaşatalım, misafirsiz bir akşamınız geçmesin. İsterseniz biz de konuk oluruz gönlü Halil İbrahim peygamber gibi tok ve zengin hemşehrilerimizin sofralarına...

"Besmele" dedikten sonra kısımette olan ne varsa ...Lakin üzüleceğimiz husus, yine Ramazandan nemalanacak olan kimi firmalar, arz-ı endam edecek televizyon ekranlarından. Kimisi kupon dağıtıp kitaplar ile tiraj artıracak, kimisi aç midelere iftar sofrasında ve sahurda cola ile hayatın daha güzel yaşandığına inandırtacak, sucuk-salam-sosis reklamları iftara yakın reklam kuşaklarında gözümüze gözümüze sokulacak, meyve suları, hazır yoğurtlar, süt ürünleri olmak üzere Ramazan'ın pastasından pay alınmaya çalışılacak. Sonra Ramazan Ayı'nın ismi "Şeker Bayramı" konulacak, kimileri şeker bayramını kutlayacak msn, GSM yoluyla. Gel oruç tutana, tuttuğu oruc sonunda hakkettiği bayrama Şeker Bayramı deyin!..

Ağız tadı ile yaşanacak bir Ramazan Ayı için bunlara da dikkat çekmekle umarım hata yapmamışız... Biliyoruz ki oruç tutan insanlar her şeyin en güzeline layıktır, minnetsiz, tasasız, kaygısız bir ayranın bulunduğu, bulgur pilavının eksik olmadığı bir de bir baş soğanın kırıldığı iftar sofrası, en lezzet aldığım iftar sofrasıdır.

Ramazanınız mübarek olsun!..